

ін'єктували тричі. Вже через три доби від початку лікування у більшості корів зникали виділення з геніталій. При ректальному обстеженні було встановлено зменшення розмірів і відсутність болючості матки, відновлення її ригідності та симетричності рогів.

Установлено, що доповнення запропонованої антибіотикотерапії інтраартерійним та паравагінальним введенням метранідазолу (група ДЗ) на 9,8% підвищило ефективність лікування та на 10,2% – запліднюваність корів, а також виключило рецидив запального процесу в матці.

Таким чином, запропоноване регіонарне застосування метронідазолу та енрофлоксацину в якості емпіричної антибактеріальної терапії корів за гнійного ендометриту є етіологічно обґрунтованим та дієвим методом, що у поєднанні із зменшенням витрат на препарати забезпечує оптимальний фармакоекономічний ефект.

Література

1. Яблонський В.А. Проблема відтворення тварин: стан і перспективи. *Вісник БДАУ*. Біла Церква, 2008. Вип. 57. С. 169–173.
2. Боднар О., Желавський М., Керничний С. Розробка комплексних схем терапії корів за ускладненого післязотельного періоду. *Аграрна наука та освіта в умовах євроінтеграції*: збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф. Ч.1. (20-21 березня 2019 р., м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль: Крок, 2019. С. 291–293.
3. Боднар О., Керничний С., Боднар О. Комплексна регіонарна терапія корів за ускладненого пуерперального періоду. *Аграрна наука та освіта Поділля*: зб. наук. праць міжн. наук. – практ. конф. – Ч.1. (14-16 березня 2017 р., м. Кам'янець-Подільський), Тернопіль: Крок, 2017. С. 317–319.
4. Боднар О. О. Метранідазол та енрофлоксацин в комплексних схемах лікування корів за ендометриту. *Вісник ШНАУ*. Суми, 2011. Вип. 1. (28). С. 86–89.
5. Спосіб лікування гнійного ендометриту у корів: патент на винахід 85115 Україна. №03110; заявл. 23.03.2007; опубл. 25.12.2008, Бюл. № 24. 3 с.

УДК 619:616.

ПЕРЕГНЯК Юлія, здобувачка 3 курсу магістратури напрямку підготовки «211 ветеринарна медицина»

Науковий керівник – **СУПРОВИЧ Т.М.**, доктор с.-г. наук, професор

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський, Україна

БІОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ СЕРОЛОГІЧНИХ ВАРІАНТІВ САЛЬМОНЕЛ В ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Актуальність теми. Важливою умовою поповнення продовольчих ресурсів України є скорочення летальності сільськогосподарських тварин від інфекційних хвороб. У сучасних умовах це набуває особливу актуальність у зв'язку з економічними труднощами, які випробовують багато свинарських господарств. Захворюваність і загибель тварин на фермах обумовлені широким поширенням патогенної і умовно-патогенної мікрофлори, серед якої одне з перших місць належить сальмонелам.

Величезна кількість серологічних варіантів сальмонел є патогенною для багатьох видів тварин, а також для людини. Нині відомо більше 2500 серологічних варіантів сальмонел. На території України виділено близько 300 сероварів, з яких більше 20 є дуже небезпечними для здоров'я тварин і людей. Збудниками сальмонельозу для людини в основному є *S. choleraesuis*, *S. enteritidis*, *S. typhimurium*, *S. typhisuis*, значно рідше виявляють *S. gleser*, *S. dublin*, *S. voldagsen*. Розповсюдження збудників сальмонельозних інфекцій є соціально-економічною проблемою, тому що потенційно ускладнює епідеміологічну ситуацію, створює небезпеку спалахів токсикоінфекцій серед людей.

Метою досліджень було провести статистичний аналіз спалахів сероваріантний склад сальмонел, які циркулюють на території Хмельницької області та дослідити біологічні властивості епізоотичних штамів *Salmonella pullorum*.

Матеріали і методи досліджень. Проведено аналіз статистичних даних Хмельницької державної регіональної лабораторії ветеринарної медицини щодо результатів бактеріологічних досліджень патологічного матеріалу від тварин та птиці, харчових продуктів та кормів на сальмонельоз.

Результати дослідження. За результатами звітності бактеріологічного відділу за останні три роки на території області було зареєстровано 11 випадків захворювання сільськогосподарських тварин і птиці на сальмонельоз. В 2022 році епізоотична ситуація в області по відношенню до сальмонельозу стала краще. У тварин лише у двох випадках за рік було виділено сальмонели. По відношенню до птиці, необхідно зазначити, що на території Хмельницької області розташовані потужні птахофабрики і тому епізоотична ситуація по сальмонельозу птиці досить напружена.

За звітний період в результаті бактеріологічного дослідження патологічного матеріалу від трупів тварин та птиці були виділені наступні серологічні варіанти сальмонел: *Salm. dublin*, *Salm. pullorum*, *Salm. typhimurium*, *Salm. choleraesuis* та *Salm. enteritidis*. При бактеріологічному дослідженні вдається виділити сальмонел практично з усього патологічного матеріалу, який направляється у лабораторію. При цьому, збудник 100% виділяється з фекальними масами, контамінуючі об'єкти зовнішнього середовища. З печінки та селезінки збудник вдається отримати у 67%, з нирки і серця – у 33%. При дослідженні культуральних властивостей виділених епізоотичних штамів *Salmonella pullorum* було виявлено, що морфолого-культуральні та біохімічні властивості їх коливалися в межах виду. На МПБ і МПА ріст у епізоотичних штамів з'являвся в середньому через 18–20 годин. При культивуванні в м'ясо-пептонному бульйоні сальмонели викликали незначне помутніння бульйону, на другу добу випадав осад, який при струшуванні підіймався у вигляді пластівців.

На агарі спостерігали утворення S – форми колоній, що мали сіро-білий з блакитним відтінком колір і розмірами по 3 мм. При культивуванні на вісмут-сульфіт агарі сальмонели утворювали колонії чорного кольору, при цьому пігмент просочувався у агар. На середовищі Сімонса сальмонели викликали зміну кольору з зеленого на фіолетовий. На середовищі Ендо культури сальмонел росли у вигляді прозорих колоній. Колір середовища при рості епізоотичних штамів не змінювався зовсім, металічний блиск був відсутній.

За результатами досліджень встановлено, що значна кількість епізоотичних штамів сальмонел (90%) були стійкими до стрептоміцину, ампіциліну, тетрацикліну, оксациліну та еритроміцину. Менш стійкими (70%) досліджені культури були до канаміцину і левоміцетину. Найчутливішими культури сальмонел були до тилоколіну, енрофлоксу, байтрилу та гентаміцину.

Отже, за результатами статистичної звітності встановлено, що в Хмельницькій області циркулюють серовари сальмонел *Salm. dublin*, *Salm. pullorum*, *Salm. typhimurium*, *Salm. choleraesuis* та *Salm. enteritidis*, що за біологічними властивостями варіюють в межах виду.

Література

1. Бойко О.П., Сень, Куртяк Б.М. та [інш.]. Виробничі випробування антигенності та імуногенності бівалентної інактивованої вакцини проти сальмонельозу птиці. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Ґжицького. Серія: Ветеринарні науки*. 2019. Т.21. №96. С.28–32.
2. Якубчак О.М., Обштат С.В., Муковоз В.М., Карпуленко М.С. Підходи до оцінки ризиків виникнення токсикоінфекцій, спричинених сальмонелами в Україні. *Вісник ЖНАЕУ «Ветеринарія»*. 2014. №2(42). Т.1. С.172–177.
3. Туряниця С.М., Мудрик М.Р., Коваль Г.М., Поляк М.А. Епідеміологічна та клініко-лабораторна характеристика харчової токсикоінфекції, що викликана збудником *Salmonella enteritidis*. *Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Медицина»*. 2008. Вип.34. С.77–82.

УДК 619:616.993.192.6

ПОРОЗОВ Олександр здобувач I року навчання магістратури за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»

Науковий керівник – **МУШИНСЬКИЙ Андрій** канд. біол. наук, доцент

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський, Україна

КЛІНІЧНИЙ ПРОЯВ ДИКТИОКАУЛЬОЗУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В УМОВАХ ПОДІЛЛЯ

Серед нематодозів значне місце займає диктіокаульоз великої рогатої худоби. Ця проблема є актуальною для тваринництва багатьох країн світу, в тому числі для економічно розвинених. Аналіз статистичних даних ветеринарної звітності стосовно диктіокаульозу великої рогатої худоби за